

Valstybių narių teisė - Italija

Šiame puslapyje pateikiama informacija apie Italijos teisinę sistemą.

Teisės šaltiniai

Italijoje, kaip ir kiekvienoje šiuolaikinės demokratijos valstybėje, politinė sistema grindžiama įstatymų leidžiamosios, vykdomosios ir teisminės valdžios atskyrimu.

Italijos teisės šaltinius paprastai kuria teisės aktų leidėjas, o įgyvendina vykdomoji valdžia. Teismai įsikiša, jei įstatymai pažeidžiami.

Įvairių rūšių teisinių priemonių aprašas

Italijos teisės šaltiniai svarbos tvarka yra tokie:

- Konstitucija,
- įstatymai (kodeksai ir kiti parlamento priimti įstatymai, regioniniai įstatymai),
- norminiai teisės aktai,
- paprotinė teisė.

Referendumas gali būti teisės šaltinis, jeigu juo panaikinamas ankstesnis įstatymas.

Teisė gali būti aiškinama, o teismų praktika gali turėti įtakos vėlesniems sprendimams. Tačiau teismų praktika nėra griežtai privaloma, nes Italijoje galioja civilinės teisės sistema, kur pozityvioji, rašytinė teisė yra svarbiausias teisės aiškinimo orientyras.

Pagrindinis teisės šaltinis – Konstitucija. Ją apibrėžė steigiamoji valdžia ir ji gali būti keičiama tik taikant specialią sudėtingesnę procedūrą nei keičiant paprastus įstatymus.

Parlamento įstatymai priimami po svarstymo Deputatų rūmuose (*Camera dei Deputati*) (žemuosiuose rūmuose) ir Senate (aukštuosiuose rūmuose), jie turi būti įgyvendinami ir jų privaloma laikytis visoje Italijoje. Tai netaikoma specialiesiems įstatymams, priimtiems konkrečioms teritorijoms ar po tam tikrų įvykių, pvz., po žemės drebėjimo.

Regioniniai įstatymai galioja tik atitinkamo regiono teritorijoje, juose gali būti reglamentuojami tik specialūs klausimai.

Kai kuriose srityse regioniniai įstatymai gali būti įtraukti į galiojančius nacionalinius įstatymus arba, jeigu nėra nacionalinio norminio teisės akto, tapti vieninteliu teisės aktu, reglamentuojančiu, pvz., prekybos, švietimo, mokslinių tyrimų, sporto, uostų ir oro uostų, darbo saugos ir kultūros prekių sritis.

Norminiai teisės aktai – tai normų rinkiniai, kuriuose išsamiai reglamentuojami nacionalinių ir regioninių įstatymų įgyvendinimo klausimai.

Teisės normų hierarchija

Italijos teismų sistema atitinka paprotines ir rašytines tarptautines bei Bendrijos normas.

Egzistuoja teisės šaltinių hierarchija. Pagal teisės viršenybės principą įstatymas neturi prieštarauti Konstitucijai, o įstatymo įgyvendinamasis aktas – įstatymui, kuris tuo aktu įgyvendinamas.

Institucinė struktūra

Už teisės normų priėmimą atsakingos institucijos

Paprastai už teisės normų priėmimą atsakingas parlamentas ir regionų tarybos.

Ypatingomis aplinkybėmis įstatymus gali priimti vyriausybė (vėliau juos turi patvirtinti ir (arba) gali pakeisti parlamentas). Tai gali būti atliekama neatidėliotinais atvejais arba jei parlamentas perdavė vyriausybei įgaliojimus.

Norminius teisės aktus paprastai leidžia vyriausybė arba regionų tarybos, juose nustatomos išsamios įstatymų taikymo taisyklės.

Sprendimų priėmimo procesas

Įprastą įstatymo priėmimo procesą sudaro trys etapai:

- inicijavimas: įstatymų inicijavimo teisę turi vyriausybė, kiekvienas parlamento narys, rinkėjų grupės (piliečiai), regionų tarybos ir kai kurios specialiosios institucijos;
- svarstymas ir balsavimas: taikoma daug įvairių būdų, atsižvelgiant į parlamento vidaus taisykles;
- oficialus paskelbimas ir publikavimas: Italijos Respublikos prezidento priimtu paskelbtas įstatymas spausdinamas oficialiajame valstybės leidinyje.

Teisinių duomenų bazės

Projektas „[Normattiva](#)“ pradėtas 2010 m. kovą, ir jo tikslas yra paskatinti skaitmeninti ir klasifikuoti nacionalinės ir regioninės valdžios taikomus teisės aktus, užtikrinti piliečiams nemokamą šių dokumentų paiešką ir pagalbą, sukurti teisės aktų, už kuriuos atsako Ministro Pirmininko tarnyba, Respublikos Senatas ir Deputatų Rūmai, peržiūros priemones.

Duomenų bazės „Normattiva“ dokumentai prieinami trimis formomis:

- originali versija, publikuojama Italijos Respublikos oficialiajame leidinyje;
- paieškos duomenų bazėje dieną galiojanti ir taikoma versija;
- vartotojo nurodytą dieną galiojusi ankstesnė versija.

Užbaigtoje duomenų bazėje bus galima rasti visą valstybės teisyną, kurį sudarys numeruoti teisės aktai (įstatymai, dekretai, įstatymo galią turintys aktai ir kiti numeruoti teisės aktai).

Šiuo metu šią bazę sudaro apie 75 000 teisės aktų, priimtų nuo 1946 m.

Į ją neįtraukti ministerijų potvarkiai.

Projektas kol kas rengiamas. Būsimi rezultatai:

- bus galima naršyti visą duomenų bazę per dinamiškus saitus, pradedant pakeistomis nuostatomis ir baigiant atitinkamu straipsniu nuostatą keičiančiame teisės akte;
- paieškos funkcija bus atnaujinta paieška pagal terminą ir pagal frazę;
- visi teisės aktai, paskelbti, kai Italija buvo karalystė (1861-1946), bus atgaminti ir taps prieinami;
- duomenų bazėje bus pateiktos nuorodos į visas kitas viešas įstatymų duomenų bases, pradedant regiono įstatymais ir baigiant Bendrijos teisės aktais.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“. Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.

Paskutinis naujinimas: 24/02/2020